34e Jaar — N. 245 | Prijs per nummer: voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen | Telefoon: Redactie 247 - Administratie 2845 | Donderdag 3 September 1914

Drukster-Uitgeefster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent

.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle postbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

Een "Zeppelin„ is over Aalst, Dendermonde en Gent gevaren en heeft te Antwerpen granaten geworpen

De toestand

OFFICIEEL

De toestand der Duitsche troepen in de buurt van Assche, kon eene beweging naar den kant van Dendermonde doen vermoeden.

De noodzakelijkheid om de vrije beschikking over het land van Waas te behouden, had overigens eene versterking van beschermende maatregelen uitgeloki.

De vijandelijke troepen welke uit Brussel naar Assche waren afgezakt, hebben evenwel vandaag hunnen tocht naar het Noorden niet voortgezet.

Ninove en Aalst werden gedurende zekeren tijd door de vijandelijke troepen bezet.

De Duitschers zijn daarna in groote meerderheid op Brussel teruggetrokken.

Maandag avond is het verkeer met deze streken hersteld geworden.

In de provincie Antwerpen en in een groot deel van Limburg is de toestand dezelfde gebleven.

De Duitschers hebben maandag morgend, rond 11 uur, opnieuw Mechelen beschoten.

Zij hebben, op ander half uur, 68 houwitsers op de stad geworpen.

St-Rombout's toren was vooral het doelwit van hun geschut.

Eene reis naar Mechelen

TIJDENS HET TWEEDE BOMBARDEMENT

Onder de duizende Mechelaars te Gent verblijvende, waren er velen die snakten naar nieuws van Mechelen.

Hanswijck kerk was omvergeschoten. St. Rombautstoren lag omver, enz., zoo werd er van alles gepraat.

Het best was dus dat wij eens persoonlijk gingen zien. Wij vertrokken dan maandag morgend om 8 uren uit Gent.

Om 9 1/4 waren wij te Boom. Daar hoorden wij zeer klaar kanongebulder, 't was opnieuw bombardement in de Dylestad.

Wij togen te voet langs Terhaegen, Rumpst, Lazernij en aan de forten te Waelhem kregen wij bericht, indien wij naar Mechelen wilden, wij er niet meer uit mochten.

We gingen maar voort.

Op den Antwerpschen steenweg overal postmannen, en we besloten dan maar met onze papieren in de hand te blijven loopen.

Aan de Waelhemstraat mochten wij niet meer verder den steenweg op, en moesten zijwegen inslaan.

Al de huizen zijn daar door onze troepen plat gebrand, om de schietlinie vrij te hebben.

Dit geeft een treurig uitzicht.

Aan het fort zien wij onzen Mechelschen Reus, St Rombaut nog statig recht; aan het bombardement had hij weerstaan.

Geene vlag stak er op. Om 12 1/2 ure zijn wij in Mechelen, op Pemepoel. Daar is niets te zien; enkele inwoners zitten rustig aan hunne deur.

Een nieuw bombardement had 's morgens een uur geduurd en had schrikkelijke schade aangebracht.

Een inwoner uit den (Bruel) had eenen ledigen kanonbal; deze had 21 cm doorsnede, was 40 cm lang en woog nog 36 kilogr.

Men kan licht begrijpen wat verwoesting zulke gevulde moordtuigen kunnen aanrichten.

De huizen in de Lange Schipstraat, van n. 20 tot ongeveer n. 50 zijn teenemaal verwoest en dit geeft vooral langs de Zoutwerf een akelig uitzicht.

De maalderij Op-de Beeck, ontving een bal langs den kant van het Hoogstraatje; al de huizen uit dit straatje zijn invallens gereed.

De Zoutwerf was ook erg gesteld van aan de Karpoort tot aan het Pleintje.

In een beluik viel eene bom, vernietigde de vier arme woningen, maakte een put op de koer van 1.50 m. diep op 2 m. doorsnede.

Het huis n. 26, 't pleintje was ingestort, gansch de façade van het huis van D'Neefs en de O. L. V. straat was weggenomen.

Een bom vernietigde de poort met achterhuisjes der Ravenbergstraat.

Overal is de toestand allertreurigst.

In den Bruul gekomen zien wij tot onze groote verbazing eenen broodvoerder van Vooruit-Mechelen met eene volgeladen broodkar.

We gaan spoedig naar de Lange Ridderstraat en vinden ons lokaal wagenwijd open. Niemand echter is daar.

In onze bakkelij treffen wij een geheime politieagent en een burger aan, bezig het brood dat reeds eenige dagen gebakken stond op te laden, om het uit te deelen aan de nog geblevene inwoners.

Daar vernemen wij dat het Gasgesticht vuur gevat heeft, en men is bezig aan 't blusschen met het spuitje der gardevils.

Nu trek ik naar mijn woning Brusselschensteenweg.

Onmogelijk de Leuvensche vaart te passeeren, al de bruggen staan open en worden door onze soldaten bewaakt.

Gansch dat faubourg bleef tot nu toe gespaard.

Zondag kwam er eenen voorpost Uhlanen langs den Brusselschen steenweg, doch werd aan de brug door de kogels onzer soldaten op de vlucht gedreven.

Aan «Zweden» doorschoten de barbaren een tachtigjarigen landbouwer, A. Beelaerts. Op Hombeeksche steenweg werd eene 65 jarige moeder gekwetst. 200 Duitsche cyclisten en ruiters vertoonden zich langs den Vennekant.

In de Hovenierstraat werden drie schoten gelost naar een zevenjarig knaapje dat door het venster lag.

Zoo was den toestand maandag namiddag om 4 uren.

We hadden er genoeg van en zouden maar liever weer naar Gent trekken.

Het droortrekken der stad was pijnlijk. Niets dan puinen, glasscherven en kogels; in de huizen van honger huilende honden en katten.

Er was nog een bakker in Mechelen. De man bakte nog brood, maar zonder gist of zonder zout!!

Men kan oordeelen van welke mindere hoedanigheid dit brood moest zijn.

Te Duffel door de schildwachtten 2 uren tegengehouden, mochten wij om 8 uren door. Onze trein is weg; daar vertrekt de laatste naar Antwerpen waar we in het pikdonker om 8 3/4 ure met een 200tal reizigers toekomen, plechtig ontvangen door een twintigtal gendarmen — men ziet geen hand voor oogen. Met een klein lantaarken leidt men ons in de wachtzaal waar we tot 's morgens 5 uren, dus 9 uren mogen wachten tot we een trein hebben die ons op 3 uren tijd naar Gent brengt.

't Is geraadzaam dus in Mechelen weg te blijven zoolang er geene officieele verwittigingen komen.

H. HOLEMANS.

De verwoesting van Leuven

Verhaal van een ooggetuige

Een ooggetuige, een Nederlander, de heer S. D., van Arnhem, die slechts door eene gelukkige omstandigheid aan een verschrikkelijken dood is ontsnapt, geeft het volgend verhaal:

Laatstleden Dinsdag hoorden we weer den ganschen dag hevig geweer- en kanonvuur, niet ver van de stad. Tegen den avond besloot ik buiten de stad eens te gaan kijken. Ik waagde mij een uur buiten de stad. Van een heuvel af kon ik toen opmerken dat in de richting van Mechelen hevig gevochten werd. Daar het vuren steeds naderbij klonk keerde ik zoo spoedig mogelijk naar de stad terug, daar ik beangst was dat misschien de troepen mij al vluchtende zouden overvallen.

In de stad heerschte een buitengewone opwinding, daar er echter niets gebeurde, keerde allengs de kalmte terug en spoedig was er niemand meer op straat.

Eenige uren later, we waren juist aan den maaltijd, werden we onverwachts opgeschrikt door geweerschoten, vermoedelijk in de stad. Oogenblikkelijk heerschte er buiten een groote drukte. De Duitschers liepen te hoop, zonder dat ze blijkbaar zelf wisten wat er gebeurde. Van de burgers waagde zich niemand op straat. Het geweervuur kwam steeds nader, tot dat we duidelijk in onze straat schoten hoorden vallen. Kanonnen reden door de straten, eenige werden vlak bij ons huis opgesteld.

Commando's weerklonken en spoedig dreunde de straat van het hevig kanonvuur. Boven het gebulder van de kanonnen klonken nu en dan menschelijke kreten. Toen ik het waagde door een der ramen te kijken wat er in de straat voorviel, zag ik reeds verschillende huizen in brand staan. Soldaten sloegen de winkelruiten stuk en stalen alles wat van hun gading was.

Ik zag hen juist bij een comestibleshandelaar de ruiten inslaan en zich aan de in de uitstalkast staande wijnen te goed doen, terwijl een oogenblik later een soldaat met een arm vol kistjes sigaren bij een overbuurman uitkwam. Menschen, die uit de brandende huizen naar buiten vluchtten, werden op straat doodgeschoten door de met het geweer in den arm loopende soldaten.

Toen het kanongebulder bleef aanhouden, besloten wij, mijn patroon, ook een Nederlander, zijn vrouw, een zoontje en ik een schuilplaats te zoeken in den kelder. Ik en het zoontje van den patroon kropen onder de opgestapelde banden en dekten ons daarmede toe, mijn patroon kroop in een kist en zijn vrouw onder een gootsteen, waar ze echter genoodzaakt was tot aan haar middel in het water te staan.

Zoo brachten wij in doodsangst den nacht door. Het schieten in de straten duurde steeds voort. In den loop van den nacht waagde ik het nog even naar boven te gaan, om wat water te halen. Door een venster zag ik toen dat een groot gedeelte van onze straat reeds in puin lag.

Onze buurman, een advokaat, was met een vijftiental andere personen op het dak gevlucht, terwijl zijn huis reeds van alle zijden in brand stond. Handen wringend kropen de ongelukkigen, waaronder vrouwen en kinderen bijeen.

Nadat we nog een tijdje in onze schuilplaats waren gebleven, bemerkten we dat ook ons huis boven ons in brand stond. We stonden toen voor het feit om ons levend te laten verbranden of op straat te vluchten, waar we bijna zeker werden doodgeschoten. We kozen het laatste. Hoewel we dit besluit genomen hadden, durfden we geen van alle het eerst te gaan. Eindelijk besloot ik het te wagen; ontkomen was toch niet meer mogelijk.

Nauwelijks was ik op straat of een drietal soldaten liepen op mij toe, hun revolvers op mij richtend, riepen ze: «Waar moet dat heen?»

Hoe ik er toe kwam, weet ik zelf niet, doch in het Duitsch riep ik hun toe: «Houdt op, ik ben Duitscher». Dadelijk veranderde hun houding en toen ik hun vertelde dat ook mijn patroon een Duitscher was (ook die spreekt goed duitsch) boden ze mij aan ons naar de statie te brengen, waar spoedig een trein zou vertrekken.

De tocht door de stad was het verschrikkelijkste wat men zich voor kan stellen. 't Was als een wandeling door de hel. De geheele stad stond in brand, terwijl vele huizen en groote gebouwen reeds in puin lagen. Overal in de stad lagen lijken, terwijl we uit enkele huizen nog kreten hoorden.

Burgers zagen we nergens op straat, alleen soldaten. Met behulp van onze geleiders, die steeds in de overtuiging bleven, dat we Duitschers waren, kwamen we omstreeks half zes aan de statie. Voortdurend spraken zij over de burgers, die geschoten hadden, waarin we hen maar gelijk gaven, hoewel wij voor ons de overtuiging hebben, dat het onwaar is.

Veeleer meen ik dat de buiten Leuven vechtende troepen enkele soldaten vluchtende in de stad op de schildwachten zijn gestuit, die op hen, ze voor Belgen aanziende, hebben geschoten. Zoo is misschien een misverstand ontstaan. Overal in de stad waren de parken omgewoeld. Blijkbaar waren daar inderhaast de doodgeschoten burgers begraven. Althans hier en daar staken menschelijke lichaamsdeelen boven den grond uit.

(Slot volgt.)

Een nieuwe Zeppelin boven Antwerpen werpt handgranaten

Gekwetsten en stoffelijke schade

't Luchtschip gesignaleerd

Dinsdag morgend rond half 4 weergalmde langs den buiten de wallen gelegen kant van Borgerhout plots het alarm van geweerschoten, weldra gevolgd door kanonschoten, gelost door artilleristen der burgerwacht op de wallen.

Andermaal was een Zeppelin, een gelijke van het sluipmoordenaarsschip, dat over een 8tal dagen dood en vernieling in de stad verspreidde, over de Antwerpsche vesting gekomen.

De *Zeppelin* scheen uit de richting van Gent te komen en liet zich door den wind in zuid-westelijke richting afdrijven.

Had hij nu zijne motoren stil liggen, of was de *Zeppelin* te hoog, om het gerucht te hooren, zeker is het dat geen gerucht vernomen werd; enkelen beweren nu en dan een flauw geronk te hebben waargenomen, maar de meesten hoorden daar niets van.

De hoogte, waarop het luchtschip voer, is moeilijk te schatten.

Eerste wandaden

Het schip heeft geene bommen geworpen, alvorens het de hoogte der Steenenbrug, Herenthalsche poort, bereikte.

Wanneer de eerste granaat uit het schip werd geworpen bevond het zich tusschen de Herenthalsche poort en de eerste huizen van de Steenenbrug.

De bommen werden onmiddellijk in groote hoeveelheid en kort op elkander naar beneden geworpen, zoodanig zelfs dat in een omtrek van 500 meters doorsnee er niet minder dan 10 beneden kwamen.

Drie bommen vielen eerst in de onmiddellijke nabijheid, in eene weide der fabriek Wood, waar bijgevolg het uitwerksel volslagen nul was.

Elke bom maakte daar in den grond een put van een meter diep op drie meters doorsnee.

De volgende bom kwam terecht op eene diamantslijperij in een achterhuis van het huis n. 45, Steenenbrug, toebehoorende aan M. Van Geel.

Die diamantslijperij, — een gebouw zonder verdiep, — werd totaal vernietigd; banken, molens, installatie, muren, alles was plat geslagen en vormde een echte puinhoop.

De volgende bom kwam terecht op het woonhuis zelf van M. Van Geel, drong door het dak tot op het tweede verdiep en sloeg er alles kort en klein, zoodanig dat de daken van de aanpalende huizen eveneens vernield werden.

M. Van Geel en zijn huisgezin bevonden zich bij familieleden te Borgerhout, zoodat zij gelukkig aan een groot gevaar zijn ontsnapt.

De bewoners van de tweede verdieping, bestaande uit zeven menschen, — de familie Defray, — waren bij de eerste ontploffing gevlucht en bevonden zich ternauwernood beneden toen de bom op de tweede verdieping barstte.

Vier hunner werden licht geschramd.

De zesde bom is neergekomen op de keuken van het huis n. 67 der zelfde straat, waar ook alles vernield werd.

De vestingen volgende heeft de kruiser in de tegenover gelegen weide nog drie bommen geworpen, waar zij geen de minste schade aanrichtten.

De tiende bom viel in het water van het Half-Maantje.

Granaten werden nog geworpen in het Nachtegalenpark, in den hof van M. Kreglinger en verder in Wilrijck.

In de onmiddellijke nabijheid van de plaats waar de bommen vielen werden alle ruiten verbrijzeld.

Het luchtschip heeft, zooals men ziet, veel minder stoffelijke schade en ook veel minder verwoesting aan menschenlevens aangericht.

Bij de eerste sluipmoord werden bommen geworpen met twee handvatsels en van grooten omvang; dezen morgend waren het veeleer handgranaten, die dan ook oneindig minder uitwerksel hadden.

De weg door het luchtschip gevolgd

Komende van noord-oostelijke richting en gaande in zuid-westelijke is de *Zeppelin* een weinig over Berchem gekomen, binnen de vesting, alwaar, naar verzekerd wordt, eene granaat is neergekomen op de statie, waar de baan op enkele meters beschadigd werd.

Verder ging hij over het Nachtegalenpark, waar duizenden op 't Zuid wonende personen den *Zeppelin* als een lichtende straal zagen voorbij drijven en waar de zoeklichten der militairen hem voortdurend gevolgd hebben.

Aan de Kielschepoort waar een afdeeling geschut stond, is er menig kanonschot gelost op den indringer en de bommen van het Belgisch geschut ontploften in de onmiddellijke nabijheid van het luchtschip.

De luchtkruiser verdween over Wilryck, in de richting van Hemixem.

Te Oolen heeft men de *Zeppelin* ten 5 ure zoo laag over de bosschen zien drijven dat de schuitjes bijna de toppen der boomen raakten.

Om 2 ure, dus vóór het naar Antwerpen toog, — had men het te Mechelen gehoord. De Belgische patroeljes schoten er op, doch zonder het te treffen.

Te Antwerpen werd het alarm gegeven

door de artillerie-afdeeling der burgerwacht.

Deze bezette daar een post met hare kanonnen, waarmee zij het luchtschip met shrapnells beschoot en aldus de gansche stad verwittigde en op hare hoede stelde.

Onnoodig te zeggen dat het te Antwerpen een algemeene «sauve qui peut» in de kelders is geweest.

OFFICIEELE MEDEELING OVER DEN AANSLAG

Antwerpen, 2 Sept., 13 uur.

De «Zeppelin» werd gesignaleerd te half 11 uur, Dinsdag avond, op de zuidelijke forten en boven die der Nethe.

In rechte lijn vertrok het luchtschip over Aalst, Dendermonde en Gent, over welke stad het heen vaarde.

Terugkeerende naar Antwerpen, trachtte de luchtkruiser over de stad te varen, doch werd door de zoeklichten buiten de omheining gehouden.

Hij maakte herhaaldelijk wendingen.

Om half 4 ure wierp het luchtschip 5 of 6 bommen te Deurne, 't vloog over de buitenzijde van Berchem-statie en richtte zich dan naar Wilryck, waar het 7 bommen wierp: in het Nachtegalenpark en op het goed van MM. Kreglinger en Lejeune, waar er eene ambulancie was ingericht, en de vlag van 't Rood Kruis wapperde.

In 't geheel zijn er een 10tal zeer weinig ernstig gewonden en de stoffelijke schade is gering.

Te 4 uur steeg het luchtschip in de hoogte en verwijderde zich in de richting van Mechelen.

Het bommen-werpen heeft 12 à 13 minuten geduurd.

De projectielen zijn niet dezelfde als die van over 8 dagen; zij hebben een dunnen, dubbelen omslag, met bouten aaneengeschroefd.

De inhoud der bommen bestond uit stukken metaal en bouten, weerszijden in den kop voorzien van een uitstekend stuk ijzer, die verschrikkelijke kwetsuren veroorzaken. Onze legeroverheid alhier kent, geen enkel stuk artillerie, dat dergelijke projectielen inhoudt en men herinnert zich enkel dat Bonnot ze bezigde.

Photografiën zullen genomen worden van het goed van M. Kreglinder, om deze nieuwe gruweldaad kenbaar te maken.

Het zij herinnerd, aan al diegenen welke niet geroepen zijn, «Zeppelin's» neer te halen, dat het hun streng verboden is ook maar één schot te lossen.

Dit zij vooral gezegd voor de geweren, die geen het minste nadeel kunnen berokkenen en voor eenig uitwerksel hebben, dat zij paniek veroorzaken en beletten onze aviateurs omhoog te gaan, om den vijand ginder boven te gaan aanvallen en hem met een handgranaat naar beneden te doen storten.

De orders zijn gegeven aan soldaten, burgerwacht en gendarmen, van niet met geweren naar luchtschepen te schieten.

Verhaal van twee slachtoffers

De genaamde De Fray, Steenenbrug, 45 Borgerhout, vertelde het volgende:

«Wij zijn met zeven personen in ons huis. Plotseling werden wij gewekt door een helsch gerucht tegen onze woning. Al

lanan liep samen op onze kamer, op het bovenste verdiep gelegen.

» Wij namen juist den tijd de onmisbaarste kleederen aan te trekken om naar den kelder te vluchten. Halfwege, op den trap meenden wij dat ons laatste uur geslagen was. Een tweede bom was op ons huis gevallen. Gansch het bovenste verdiep stortte in op onze hoofden. Hoe wij aan den dood ontsnapt zijn is een raadsel.

» Niemand is erg gekwetst. Schrammen en kwetsuren van glas en steenen is al wat wij hebben. De geneesheeren hebben de stukken glas uit de wonden gehaald en ons verbonden. »

Van Mulkens, Steenenbrug, 47, Borgerhout, zegt:

« Ik was juist opgestaan. Plotseling zag ik in de wei, tegen ons huis, een bom vallen en openspringen. De bom was wel 60 centimeters groot en met een punt. Bij het openspringen gaf hij een helder licht.

» Mijne vrouw, door het gerucht gewekt, sprong naar onze twee kinderen, 2 jaar en 4 maanden oud, en allen samen vluchtten wij naar den kelder.

» Juist waren wij op den keldertrap, toen een tweede bom op ons huis viel. 'k Meende dat het ons einde was. Mijne vrouw was bijna dood van schrik.

» Gansch het bovenverdiep is ingestuikt. Op de diamantslijperij Van Geel is ook een bom gevallen. Een gedeelte van de herberg «Gewichtenhuis» is ook weggeslagen.

» Persoonlijk hebben wij niets anders dan lichte kwetsuren.

» Wij zijn nu gansch ten onder en zullen moeten steunen op de hulp der overheid. »

Men zou Mechelen onder water zetten

Mechelaars, die gister morgend te Gent aankwamen, zeggen dat men de dijken van de Leuvensche vaart, naar de Groote Nethe, begon door te breken, om de omstreken van Mechelen onder water te zetten, vooral te X., door de Duitschers gekozen om hunne zware stukken geschut op te stellen.

De Duitschers tusschen Aalst en Brussel

Duitschers hebben zich in de statie van Berchem-Ste-Agatha gevestigd.

Ook te St-Martens-Bodegem is eene patroelje van Duitsche soldatenwielrijders, die gedurig in den omtrek op ronde zijn, echter voorzorg hebbende, niet te ver van de statie te gaan, om in geval van nood, dadelijk hunne gezellen van Berchem te kunnen verwittigen. De treinen rijden niet meer tusschen Denderleeuw en Berchem-Ste-Agatha.

Maandag lagen 15,000 Duitschers te Asche en in het omliggende.

De Duitschers in Oost-Vlaanderen

Voor Dinsdag werd eene beweging der Duitschers verwacht, in de richting van Dendermonde.

Maandag avond hadden zij in het bosch van Buggenhout, de «Boschkapel» vernield. Dit heldenfeit had geen ander gevolg dan de vlucht van eenige honderden landlieden.

De vluchtelingen gaan evenwel niet ver. Eens dat zij zich onder de beschutting bevinden der forten, leggen zij pak en zak neer en zetten zich aan den kant der baan.

De zonderlingste en aandoenlijkste tafereelen ontmoet men langs de baan.

Voor wat aangaat de bevolking langs de groote wegen, deze schijnt geruster.

Kinderen spelen buiten, de bewoners komen aan de deur, reeds een weinig gewoon aan de huidige dagelijksche voorvallen, doch benieuwd om eens eenen echten veldslag te zien.

Talrijke Belgische strijdmachten waren opgesteld tegen den verwachten vijand en het schouwspel van al die batterijen, ambulanciewagens, autos, enz., die voorbijtrekken is waarlijk indrukwekkend.

Langs alle kanten worden verdedigingswerken opgericht en loopgrachten gegraven.

Overal zijn onze mannen in de weer, doch, geene marschtroepen te zien.

Daar komt in de verte eene onafzienbare drij autos aangerend, al de voertuigen geladen met pakken, kisten voorraad, enz.

Wij vervolgen onzen weg, en komen onder het bereik van het fort X... Alles is hier uit den weg geruimd. Boomen, heesters, struiken werden uitgekapt of verbrand, en vervangen door piketten en stalen pikdraad.

De artilleurs bevinden zich rond de koepels en staren naar eene witte vliegmachien die op een hoogte van meer dan 1500 meters het heldere luchtruim doorklieft. Met verrekijkers kan men duidelijk onderaan de groote Belgische kokarde onderscheiden. Het is een tweevlak Blériot.

Een weinig verder ontmoeten wij onze kanonnen in lange rij; zij hebben niet moeten optreden.

Vijanden zijn er niet te bespeuren. De slag zal niet voor heden zijn.

Gruweldaden te Leuven

De heer David Fisbach, schoonvader van baron Descamps, werd met zijn zoon door de Duitschers gedood.

M. Fisbach had, toen gebeld werd, de deur geopend; het waren de Pruisen die den man en zijn toegesnelden zoon vastgrepen en beiden beschuldigden op de troepen geschoten te hebben.

Op hetzelfde oogenblik werden de heer David en zijn zoon door eene bom gedood. De woning werd vervolgens in brand gestoken.

De heer David Fisbach had daags te voren een Duitschen generaal geherbergd, die, uit erkentelijkheid voor 't goed onthaal dat hij had genoten, aan den heer David een vrijgeleide had gegeven, alsook een afschrift, waarbij de persoon van den heer David en zijne eigendommen moesten worden geëerbiedigd!!

Nieuwe slag

Woensdag morgend, van af 10 ure en geheel den namiddag, hoorde men te Zottegem en omtrek gedurig kanongeschut.

De landbouwers die verleden week het geschut te Bergen hoorden zegden dat hunne woningen daverden. Nu was het geschut veel verder; zij beweerden in de richting van Maubeuge. Daar moet dus weer een hevig gevecht plaats hebben, vóór de forten.

We zullen daarover denkelijk nieuws vernemen.

Het nieuws door de agence Vaz-Diaz aangekondigt als zou de belegering der versterkte stad Antwerpen zou begonnen zijn en dat talrijke houwitserskkanonnen in den omtrek door de Duitschers werden opgesteld, — wordt gelogenstraft.

De Belgische zending naar Amerika bij koning Georges

Koning Georges heelt in 't paleis van Buckingham de Belgische zending ontvangen, die over Engeland naar Amerika reist om te protesteeren tegen de Duitsche gruweldaden.

Deze zending, aangeleid door den minister van justicie M. Carton de Wiart, en bestaande uit de Staatsministers De Sadeleer, Hymans en Vandervelde, werd op hartelijke wijze ontvangen door koning Georges.

Deze heeren zullen een bezoek brengen bij sir Grey in het Foreign Office.

Adres aan den koning van Engeland

De Belgische zending heeft een adres aan den koning gelezen, waarin zij hare houding verklaart, den toestand der vijandelijkheden in België uitlegt en haar vertrouwen in Engeland uitdrukt.

Koning George antwoordde dat hij België zou steunen, dat hij zeer geschokt was door het verhaal der Duitsche brutaliteiten en dat hij zeer erkentelijk was voor den moedigen weerstand van België.

«Daily Graphic», de ontvangst der Belgische zending door den koning besprekend, betreurt dat de hulp van Engeland, België niet kon redden van de afschuwelijkheden der Duitsche overweldiging.

Het blad keurt het optreden der commissie goed, alsook haar beroep op de Vereenigde-Staten, de grootste der onzijdige Staten en merkt op dat België nog altijd een onzijdige Staat is, en enkel aan den oorlog deelneemt omdat het niet kon toelaten dat zijne onzijdigheid geschonden werd.

De gruwelen in België

In de «Daily News» schrijft Geoffroy Young:

Koning Albert en zijne regeering hebben eene commissie benoemd om aan de Britsche regeering en aan het Britsche volk, niet de heldendaden van het Belgisch leger mede te deelen — want die spreken voor hen zelven — maar de verschrikkelijke wreedheden, gepleegd door onzen gemeenschappelijken vijand en den wreeden toestand waarin het grootste deel van België nu verkeert.

Het is geene lijst van ingebeelde gruweldaden die zij aanvoeren; elk feit is onderzocht door eene commissie van rechters en rechtsgeleerden. Een Englesche gedelegeerde woonde de getuigenissen bij en de minister van justicie, die het onderzoek voorzat, vergezelt de zending.

Het is een beroep op onzen rechtvaardigheidszin, een verontwaardigd protest tegen de schending van alle oorlogswetten en alle menschenwetten.

De Staatsministers, die alle politieke partijen vertegenwoordigen, hebben in een oogenblik van scherpe crisis, het ergste dat ooit hun land beleefde, hunne groote verantwoordelijkheid afgelegd, om allerwege het bewijs te leveren van de handelingen der Teutonen.

Zij komen hierheen in ons belang en in 't belang der beschaving; hun eigen volk heeft immers het ondraaglijkste lijden en de ergste gruwelen te verduren gehad, alleen omdat het geweigerd heeft zijne eer en zijne onafhankelijkheid te offeren.

In de rest van het artikel staat gemeld dat Mevr. Vandervelde haar man vergezelt en draagster is van een oproep onzer koningin aan al de vrouwen van het Vereenigd Koninkrijk.

Mevr. Vandervelde blijft te Londen om zich in betrekking te stellen met de comiteiten tot onderstand en hulp voor de Belgische vluchtelingen.

De verklaringen van M. Winston Churchill engelsche minister

De duitschers verspreiden in Amerika allerlei valsche berichten. Als men hen wil gelooven winnen zij overal.

De Noord-Amerikanen die nu ook juist onder geene hennen gebroeid zijn, laten zich die leugens niet welgevallen en de dagbladschrijvers zijn naar Engeland getrokken en hebben er den minister van zeewezen, Mr Winston Churchill, ondervraagd, die hen bereidwillig geantwoord heeft.

Ziehier een kort verslag van dit belangwekkend onderhoud:

Wilt gij den oorsprong, de oorzaak van den oorlog kennen, leest het Wit boek van Mr Grey!

Gij zult erin zien, dat de oorlog gewild is geworden door de aristocratische militaire bende van de pruissische landheeren, die iedereen willen overheerschen.

Zij beelden zich in van alles te zijn en aangevoerd door een Napoleon.

Maar welke begoocheling!

In den grond is onze strijd in de XXe eeuw, dezelfde als dezen die wij voerden in het begin der XIXe eeuw. Het is alleen de groepeering der natiën die anders is.

Onze militaire krachten zijn niet groot maar zij zullen vergrooten en onze geldelijke en zedelijke hulpbronnen zijn oneindig of onbeperkt.

Met deze hulpmiddelen kloppen wij eene natie voor wie de grenzen van Europa te klein zijn, voor hare ambitiën.

De dagbladschrijvers vroegen alsdan: Zullen wij nog het einde der klimmende bewapening zien?

De minister antwoordde:

Dat hangt af van den uitslag. Indien wij overwinnen zal de kaart van Europa gewijzigd worden volgens het princiep der nationaliteiten en volgens de verzuchtingen der volkeren. In dat geval mogen wij ons aan eene ontspanning verwachten.

Maar als Duitschland triomfeert, zal er geene rust meer zijn; het zal den triomf niet wezen van het duitsche volk, dat alle sympathie verdient, maar de overwinning van het ijzer en het bloed, gepredikt door de militaristische school, die van eene ondragelijke verwaandheid zal worden.

Duitschland had eene schoone bestemming. Sedert vijftig jaren was het het middenpunt van Europa, velen beminden het, anderen vreesden het, maar allen eerbiedigden het.

Maar de overheerschende kliek kon zich niet tevreden stellen met dezen benijdenswaardigen toestand, zij was ongerust, bedreigend, bewonderaarster van het geweld, zonder takt hield zij niet op aan Europa te zeggen dat hare overwinningen in 't verleden niets beteekenden, in vergelijking bij deze die zij aan het voorbereiden was.

De wereld is ten slotte ongeduldig geworden en ziedaar nu de groote schok, waarvan al de vrije volkeren geheel goed den aard en den inzet begrijpen.

In den grond zijn er twee stelsels van regeeren, in tegenwoordigheid, het eene vertegenwoordigd door de brutale macht, het andere door de engelsche-saksische wijze, 't is te zeggen, de vrije discussie. Deze twee stelsels hebben twee opvattingen geschapen, die tegen elkander botsen op de slagvelden van Europa.

De dagbladschrijvers vroegen ook of hij dacht dat de Amerikanen belang hebben bij den uitslag van den oorlog, en hij antwoordde:

Gij kunt daar zelf over oordeelen. Blijft de oorlog zonder bepaalden uitslag of worden wij geklopt, dan zult gij zoowel als wij gedurende jaren verpletterd worden onder den last van de toenemende bewapening. Ik wil daarmede niet zeggen dat gij door Duitschland zult aangevallen worden, alhoewel het het gemunt heeft op latijnsch Amerika.

Wij zullen in elk geval weerstand bieden tot het uiterste en onzen laatsten druppel bloed geven. Deze strijd is ons door onze eer opgelegd. Wij strijden voor onafhankelijkheid. Het is onze demokratie die kampt tegen het germaansch feodalisme en een van beiden moet verdwijnen.

De minister was nog aan het spreken als de telegram aankwam die de verwoesting van Leuven meldde, en dezen gelezen hebbende riep hij uit:

Moeten wij nog meer vernemen om te verstaan waarom het te doen is? Gaat deze nieuwe «heldendaad» vertellen aan uwe landgenooten en zij zullen alles verstaan, daar ben ik zeker van, wijl ik zelf een halven Amerikaan ben!

De vluchtelingen naar Engeland

De stoombooten vertrekken met volle lading, van Oostende naar Engeland.

Men weet dat eene boot uit Oostende vertrekt om 10 u. 47 naar Folkestone en de terugkeer uit deze laatste stad naar Oostende heeft plaats om 4 u. 30, om aan de kaai van de havenstatie om 9 ure aan te komen.

Men is zeer streng, en met reden, over de identiteispapieren welke door de reizigers worden voorgelegd. Personen, voorzien van papieren welke niet volkomen in regel zijn, stellen zich bloot niet op Engelsch grondgebied te mogen aanlanden.

De scheepvaartdienst Antwerpen-Harwich verwittigt de belanghebbenden dat het vervoer der onderdanen van Belgische nationaliteit op Harwich geschorst is.

Harwich is eene versterkte stad en langs daar mag niemand meer binnen.

Belgische families die in nood verkeeren en naar Londen tijdelijk uitwijken kunnen voor onbepaalden tijd kosteloos onderdak bekomen en voeding in het Belgia Refugees Hostel, 130 Wiltonstreet 130, Vittoria, S. W. Hier zijn 300 bedden beschikbaar. Volstaat dit getal niet dan zal een deel der Londensche Minerva Automobiel fabriek als kosteloos hotel worden ingericht. Alleen de reiskaarten zijn voor families die uitwijken.

Zij die volstrekt kosteloos aan de Charing Cross station wenschen te worden afgehaald telegrafieeren aan J. Chapelle 34, Goldbath Buildings, Clerckenwell, Londen.

Belgische bladen van alle gezindheden worden verzocht dit bericht over te nemen.

Het doel van het Londensch Committee is slechts de nood in België te gemoet te komen.

Belgen wenschen Belgen ter hulp te komen.

IN BELGIE

Te Brussel

Een Duitsch bericht

Een bericht, onderteekend door den Duitschen krijgsgouverneur, generaal-majoor von Leuttwitz, verbiedt aan de inwoners van Brussel te voet of in rijtuig rond te gaan in alle deelen der Brusselsche omgeving, die door Duitsche troepen bezet zijn, indien men geen vrijgeleide heeft, onderteekend door den gouverneur.

Automobielen, zelfs deze inbegrepen van het Roode Kruis — er bevinden zich geene gekwetsten meer in de strijdlijn rond Brussel — mogen niet meer komen in de deelen, door Duitsche troepen bezet.

Indien er nieuwe gevechten geleverd werden, zou vrijwillige hulp dankbaar aanvaard worden.

De pers

Een correspondent van de Daily Chronicle meldt dat de Duitsche militaire overheid te Brussel, vóór de Duitsche troepen die stad zouden verlaten, van Madou, den bestuurder van de Etoile Belge, geëischt zou hebben dat deze zijn blad zou vullen met nieuws van het Berlijnsch bureau van Wolff.

Madou weigerde aan dezen eisch gevolg te geven, waarop de Duitschers, volgens het verhaal van de Daily Chronicle, de persen in de drukkerij der Etoile onbruikbaar zouden gemaakt hebben.

Zij hebben toen in eene andere drukkerij eene valsche editie van het Antwerpsche blad La Métropole laten drukken.

Een diligenciedienst tusschen Brussel en Luik

Bij gebrek aan gebruikbaren ijzerenweg tusschen Brussel en Luik, werd thans een dienst tusschen Brussel en de Waalsche hoofdstad ingericht met diligencies.

De chars-à-bancs zijn twee dagen op weg, tusschen de twee steden, zooals in den goeden ouden tijd.

Het Duitsche geld verplichtend

De Brusselsche handelaars aanvaarden slechts met tegenzin de Duitsche munt, en wilden ze slechts aannemen onder de waarde. De Duitsche gouverneur heeft thans een bevel uitgevaardigd houdende dat de aanvaarding van het duitsche geld verplichtend is als volgt: een mark fr, 1,25; 5 mark fr. 6,25; 10 mark, fr. 12,50 en 20 mark, 25 fr.

* * *

IN ANTWERPEN

De Provinciale Raad

heeft in zitting van 2 September besloten:

Art. 1. — Eene som van één millioen fr. (1,000,000 fr.) wordt ter beschikking gesteld van de Bestendige Deputatie, om als toelagen of als voorschotten verdeeld te worden volgens de noodwendigheden van den toestand.

Art. 2. — Ingeval van dringenden nood is de bestendige Deputatie gemachtigd dit krediet te overschrijden, naar gelang de omstandigheden en binnen de palen der beschikbare geldmiddelen van de provincie als hierna aangeduid.

Art. 3. — Tot bestrijding dezer uitgaven zal de bestendige Deputatie mogen aanwenden:

a) Het overschot van het dienstjaar 1913 en desnoods 't overschot van 't dienstjaar 1912, dat in ontvangst is gebracht op de begrooting voor 1915.

b) de middelen der begrooting voor 1914 onaangezien de bestemming door de begrooting aangewezen en beschikbaarzijnde bezuiniging, op kredieten voor uitgaven die, naar oordeel der bestendige Deputatie, in de huidige omstandigheid kunnen verdaagd worden.

Art. 4. De begrootingen voor de dienstjaren 1914 en 1915 worden, voor zooveel als van noode, gewijzigd overeenkomstig bovenstaande schikkingen.

Art. 5. Tegenwoordig besluit zal aan 's konings goedkeuring onderworpen worden.

Elk artikel wordt zonder bespreking gestemd en bij naamafroeping wordt het geheel met algemeene stemmen der 61 aanwezige leden aangenomen.

* * *

Te Antwerpen

Gansch een dorp op de vlucht

Dinsdag avond rond half zeven zijn honderden vluchtelingen te Antwerpen aangekomen. Het waren de inwoners van Scheplaken, boven Hever. De arme lieden vertelden dat de Duitschrs in hun dorp waren aangekomen en hunne vuren in de kerk hadden geplaatst. De wreedaards gaven hun slechts een half uur tijd om het dorp te verlaten, zooniet zouden zij neergeschoten worden.

De stoet van ongelukkige verdrukten was droevig om zien; oude en zieke personen werden op kraaiwagens vervoerd.

De Duitschers deden voorstellen aan Olieslagers

Serjant Jan Olieslagers, de Antwerpsche duivel, heeft, bij het uitbreken van den oorlog, vanwege Duitschland voorstellen ontvangen, om het vijandelijk leger diensten te bewijzen.

Na het stuk aan verscheidene vrienden getoond te hebben, heeft hij het vernield.

* * *

IN WEST-VLAANDEREN

De toestand

Gisteren morgend werd geen enkele Duitscher meer vermeld langs de baan Kortrijk-Meenen-Mouscron. Men bevestigt insgelijks dat de Duitschers Doornijk souden ontruimd hebben.

Intusschen rijden de treinen nog niet tot daar.

Heel de dienst is onderbroken met Roubaix en Rijsel. In beide steden zijn geene Duitschers te zien; in de nabijheid van Rijsel zwerven kleine troepjes.

* * *

Te Oostende

(Van onzen Oostendschen korrespondent)

Tot ondersteuning der slachtoffers van den oorlog

Een komiteit is in Engeland gesticht, dat voor doel heeft gelden in te zamelen om de slachtoffers van den oorlog in België. Ook is dit komiteit genegen de vluchtelingen naar Engeland te willen overbrengen, alleenlijk vrouwen en kinderen. Daar er groote werkloosheid heerscht is het onmogelijk voor de mannen daar eene bezigheid te vinden. Daarop heeft het Oostendsche Middenkomiteit aangedrongen bij het Engelsch komiteit, de slachtoffers hier te laten en zo ondersteuning te willen verleenen.

Het Engelsch komiteit heeft besloten voor de vluchtelingen, welke min of meer bemiddeld zijn, goedkoope pensioenen in Engeland op te zoeken.

De Engelsche afgevaardigden van den minister zullen trachten voor een 500tal slachtoffers, ondergoed en schoenen te bezorgen. De Consul der Vereenigde Staten van Amerika, doet geldomhalingen bij de volksvertegenwoordigers der verschillende landen, zonder onderscheid van partij, en men verzekert dat hij veel bijval zal hebben. Zooals men ziet, zal de ellende nog voor een zekeren tijd kunnen afgeweerd worden, en wij bedanken het komiteit voor zijne spoedige werking.

Sedert Woensdag zijn reeds de broodkaarten in gang, welke voor sommige gezinnen op 16 brooden per week komen.

De noodlijdend leden der «Noordstar» en «Bond Moyson» kunnen zich aanbieden in het lokaal «De Noordstar», Veldstraat 31.

Op voorstel der socialistische afgevaardigden, is men bezig om de volkssoep in de gansche stad in te richten, zooals tegenwoordig alleen geschiedt in ons loknal en in het Lunapark (Oostende-Village).

Langs dezen weg bedanken wij den heer Directeur voor zijne milde gift voor de volkskeuken. *Theo.*

(Bijzondere reportage)

DE ENGELSCHE TROEPEN EN DE ENGELSCHE VLOOT

Verleden week was het hier eene buitengewone beweging van Engelsche soldaten die hier aanlandden. Met het landleger kwam ook de Engelsche vloot zich in het zicht van de stad plaatsen.

Het veldleger kantonneerde voorbij Westende, langs den Nieuwpoortschensteenweg.

Sinds een tweetal dagen zijn soldaten en vloot vertrokken naar eene onbekende stemming. Het veldleger is de andere verbondene legers in zekere lijn gaan verwoegen, en de vloot heeft zich achteruitgetrokken.

Ontscheping van Belgische troepen

Gister namiddag had op de landingsplaats van de mailbooten eene buitengewone beweging plaats, terwijl zich vóór de statie van Oostende-Kaai honderden menschen verdrongen.

Ziehier wat er de oorzaak van was:

In het zicht van Oostende hadden zich drie groote stoomers komen leggen die, ten gevolge van hun diepgang, niet konden landen. Het waren drie fransche stoomers.

Een belgische kleine stoomer vaarde er naar toe, en bracht belgische soldaten mede. Men verzekerde ons dat 10.000 soldaten met mitrailleuzen en ander oorlogstuig moesten aan land gezet worden.

Wij vernamen weldra dat het soldaten waren van de 4e divisie, welke Namen had verdedigd, maar zich had moeten terugtrekken. Zij waren door Fransche

Engelsche troepen gedekt geworden en konden zoo het Fransche grondgebied bereiken. Hier werden zij vervoerd en ingescheept op de groote stoomers die hen gister naar Oostende brachten.

Deze ontscheping duurde vele uren. Bij de Belgische soldaten bevonden zich ook enkele Engelsche wapenbroeders.

De vluchtelingen

In het Maria Hendrikapark heeft men de vluchtelingen onder «dak» gebracht, en dit nogal praktisch. Inderdaad daar staan minstens een tweehonderdtal badwagentjes met dewelke de baders gewoonlijk in zee gaan. Daarin zijn de ongelukkigen nogal goed gehuisvest.

Langs het strand spelen de kleinen onbekommerd en onbewust, in het griezelige zand... Arme onschuldige slachtoffertjes der wreedheid van het oorlogszuchtige militarisme.

Giften aan de vluchtelingen

Uit Engeland zijn negentien pakken, — groote kisten — met allerhande giften voor de vluchtelingen toegekomen.

Men meent ook dat het strooi, waarop de menschen slapen, binnenkort door matrassen zal kunnen vervangen worden.

TE MIDDELKERKE

Dinsdag werden verscheidene gekwetsten uit Gent naar de ambulancie van Middelkerke overgebracht.

Het is hier eene prachtige en gezonde inrichting. De zieken die aan de beterhand zijn wandelen langs het zeestrand of ondergaan een buitengewone gezondheidskuur. Zij genieten hier eene uitstekende verzorging.

Iets trof ons pijnlijk, t.uitte ons tegen de borst, en wel het volgende : naast dit ziekenhuis, waar de slachtoffers van den bloedigen oorlog hunne genezing verhopen, waren eenige rijke jongeluidjes bezig met tennis-spel!... In eene villa bespeelde eene juffer het klavier...

En middelerwijl offert zich vooral de arbeidersjeugd voor de onzijdigheid van den vaderlandschen grond.

* * *

IN OOST-VLAANDEREN

Buiten de poorten van Gent

Wij ontvangen van een onzer medewerkers volgende mededeeling :

Terwijl in onze goede stad Gent burgemeester en Schepenen alles doen om den nood onder de armere ingezetenen te lenigen, schijnen de kleine gemeentelijke autoriteiten in de omstreken onzer stad hun botten te vagen aan het lijden van talrijke ingezetenen hunner dorpen. Ik was gisteren op een zakelijk bezoek in Heusden, Melle enz., en vooral uit het eerste dorp — Heusden — zijn mij talrijke klachten toegekomen.

Het gemeentebestuur doet letterlijk niets op alle verzoeken om onderstand, zooals men mij van verschillende kanten verzekert.

Is het niet verschrikkelijk in eene omgeving waar tal van schatrijke lieden hunne luxhoven en kasteelen hebben, dat de armen verplicht zijn, om niet letterlijk te verhongeren, hunne kinderen 's nachts uittezenden om aardappelen en rapen op de boerenakkers te gaan stelen die zij dan daags, uit het gekookt water zonder iets er bij, nuttigen?

Men weet dat in die streken honderden arbeiders wonen die in gewone tijden hun brood in Gent verdienen; dat is nu natuurlijk gedaan en die menschen zijn aan de diepste ellende ten prooi.

Daar de gemeentebesturen dier streken hunne plicht niet willen of kunnen doen, zooals het schijnt, eischen wij van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen, respectievelijk de bestendige deputatie, onmiddelijk een onderzoek in te stellen in die gemeenten en in de kortst mogelijken tijd de noodlijdenden ter hulp te komen.

Ten slotte nog eene gewichtige vraag!

Waar blijft nu de zoo hoog geroemde «Christelijke liefdadigheid»? De rijke kasteelheeren zijn uitgerukt en wat doen nu de schatrijke kloosters, die, naar men ons verzekert, de fond en comble zijn volgepakt met eetwaren?

Moet eerst de woeste wanhoop van den honger aan hunne poorten rammelen?

M.

* * *

TE GENT

Een « Zeppelin »

Men kwam ons gister morgend zeggen dat men over de stad een Zeppelin had gehoord.

De eenen hadden hem om 10 1/2 u. dinsdag avond gehoord (men had er de trams voor stil gelegd; de anderen hadden hem om 1 ure gehoord.

Maar niemand onzer zegsmannen had hem gezien.

Nu is het zeker dat hij hier is geweest.

De «ballon» dreef ruim een halve uur boven de stad, nu eens stil zwevende, dan weer met den motor, in vollen gang.

Gendarmen, die op den buiten op patroelje geweest waren, hadden den ballon insgelijks opgemerkt.

Dadelijk werden langs alle kanten de lichten uitgedoofd, zoodat de stad weldra in het donker was.

Het was onmogelijk de nationaliteit van den ballon te onderscheiden.

Enkele personen meenen dat het wel een Engelsche bestuurbare ballon kan geweest zijn.

Zijne aanwezigheid werd naar Antwerpen getelegrafeerd.

Over het misbruik der koepons

Vooruit heeft maandag een artikel ingelascht, het feit hekelend dat de gentsche trams de koepons van twee franken in betaling weigeren.

Op het eerste zicht is die kritiek gegrond.

Maar wij moeten doen opmerken dat de misbruiken die van de koepons gemaakt zijn geworden de schuld zijn van alles.

Er is vastgesteld dat er personen zijn die in bezit zijn van een min of meer groot aantal koepons en die niets beters en praktischer vinden dan die koepons in geld om te zetten.

Daartoe vinden zij niets gemakkelijker dan eenige reizen per tramway te doen en telkens een koepon van twee franken in betaling te geven, mits dan 1.90 fr. in munt terug te krijgen.

Zij ondergaan aldus een verlies van 5 per honderd, dat zij gaarne ondergaan, mits het papier omgezet is in munt.

Vandaar de maatregelen door de tramcompagnie genomen.

Helaas, gelijk naar gewoonte lijden de goeden met de kwaden, en verliest de koepon een groot deel zijner goede werking.

De koepons van 50 centiemen die in omloop komen zullen gelukkig die misbruiken zoo goed als onmogelijk maken.

Hoe eerder hoe beter.

F. H.

GOEDE MAATREGEL

De Burgemeester,

Herzien het besluit van 5 Augustus 1914;

Overwegende dat de omstandigheden meer bijzondere maatregelen eischen voor het behoud der openbare orde en dust;

BESLUIT:

Art. 1. Het besluit van 5 Augustus, de sluiting van de herbergen te tien uur des avonds bevelende, wordt, voor zooveel noodig, bevestigd.

Het is bovendien aan de herbergiers, koffiehuishouders en drankslijters verboden alkoolische dronken, andere dan bier en wijn, in het klein te verkoopen.

Art. 2. De overtredingen aan tegenwoordig besluit, dat onmiddellijk uitvoerbaar is en aan den Gemeenteraad in zijne eerstkomende zitting zal onderworpen worden, zullen gestraft worden met de penen van enkele politie.

De wereld wil bedrogen zijn!

Wij hebben reeds herhaaldelijk geprotesteerd tegen het feit dat sommige dagbladbestuurders er niet naar zien hunne waar af te leveren aan schandalig hooge prijzen: de ellendige toestanden waarin wij leven worden door hen op de schaamteloosste wijze ge-exploiteerd om zich te verrijken.

Een vlaamsch bladje dat zijn formaat met meer dan de helft *verkleinde*, VERHOOGDE zijn prijs met de helft.

Ons protest heeft gedeeltelijk geholpen: het blad heeft zijnen vroegeren prijs bepaald.

Maar nu wordt het anders gevonden: men drukt eene buitengewone editie van twee pages, waarvan de eene heel wit is en de andere een 40tal regels tekst bevat, — in kloefletters gedrukt.

En dat wordt verkocht aan 3 centiemen!

Er bestaat een *Gentsche Drukperbond*.

Kan deze niet optreden om de weinig delicate schuimers tot de orde te roepen, en, zoo noodig, publiek af te keuren?

De censuur

De censors dienen wel wat minder de pers te embeteeren.

Wij onderwierpen gister ons blad te 9 u. 20 m. aan het censuurbureel. Te 11 u. 10 m. kregen wij oorlof onze persen in gang te steken!

Die sans-gêne is waarlijk ongehoord!

Protesteeren wij tegen de censuur zelf, wij doen het nog meer tegen de manier van censureeren, die een onderduimsch middel is om de persvrijheid aan banden te leggen.

De krijgsgevangenen

Verscheidene families van soldaten van Gent en omliggende hebben bericht ontvangen dat deze krijgsgevangen zijn gemaakt.

De berichten kwamen uit Gembloers (bij Namen).

Sommige soldaten verzekeren dat daar een 4000 tal soldaten krijgsgevangenen zijn gemaakt.

Men geeft redenen op, die zullen te onderzoeken zijn, maar die de censuur ons denkelijk zou beletten te geven.

Altijd vluchtelingen

Woensdag morgend zijn met den trein van 9 ure 30 uit Gent-St-Pieters honderden krijgsgevangenen, die dinsdag namiddag aankwamen en den nacht in het Feestpaleis doorbrachten, naar Diksmuide vertrokken.

(LEEST MORGEN IN ONS BLAD HET INTERVIEUW VAN EEN DIER GEVANGENEN).

Bericht

Dank aan den spoed, waarmede de medeburgers den oproep beantwoorden van het gemeentebestuur, gericht tot de personen, Engelsch en Duitsch sprekende, is het vereischte getal tolken reeds bereikt.

Het is dus nutteloos zich nog aan te bieden.

Vluchtelingen

Het inlichtingskantoor, (Halle nevens het Belfort) wenscht te weten waar de volgende personen zijn:

1. De ouders van Suzanna en Maria Eykens
2. De vrouw, kinderen en andere familie leden van Jan Beullens, Hofstade.
3. Hendrik Jusgens.
4. De vrouw en de kinderen van Frans Nielandt, van Semps-Laer.
5. De vrouw en kind van Arthur Vloeberghs van Leuven.
6. Amelia Caewenberghe, van Scherpenheuvel en Gilbert Soudan, 2 jaar, Mechelen.
7. De Keyser Van Wyngaerde en ouders, Leuven.
8. Vrouw Jozef Mathys-Forbiseur en kind Leuven.
9. M. en Mad. Denonville en hunne dochter, van Korbeek-Loo bij Leuven.
10. M. Edmond Van Calster en vrouw, van Mechelen.
11. Vrouw Busschots en familie van Leuven
12. Sir John Moleswooth-Staples van Leuven of Diest (Pater Alexianen).
13. Vrouw Steffens van Mechelen.
14. M. Edgard Gravy-d'Acoz, van Leuven.
15. De familie Soutens van Leuven.
16. Vrouw Dubois en hare moeder, van Leuven.
17. M. Van Billoen Victor, van Leuven.
18. Familie Cornélis Spender, van Mechelen.
19. Vrouw Lodewijk Vander Smissen en 3 kinderen, Leuven.
20. Vrouw Jozef De Vroey, van Leuven.
21. Vrouw Clement Stroobants, Leuven.
22. Vrouw J. B. Michiels, van Leuven.
23. M. Janssens en zijne vrouw en hunne dochter, van Mechelen.
24. Vrouw Christens Félix, en twee dochters van Leuven.
25. M. Thomassen Constant, van Leuven.
26. M. en Mad. Lefebvre, zoon en dochter, van Leuven.
27. Vrouw van Zavelberg Edmond, en twee kinderen, van Leuven.
28. M. Verdikt Jacob, en familie, van Mechelen.
29. Vrouw Swiemen, Edmond, van Aerschot.
30. M. en Mad. Frans Buelens-Mertens, van Leuven.
31. Mad. wed. De Vyvere-Orabs, van Leuven.
32. M. en Mad. Jozef Moerman en kind, van Leuven.
33. M. en Mad. Ph. Pleessers, Leuven.
34. Vrouw J. B. Mathys en twee kinderen van Leuven.
35. Vrouw Alfred Robbrechts en het kind Vandeweghe, 4 jaar, van Leuven.
36. Vrouw en moeder, Frans Govaerts, van Mechelen.
37. M. en Mad. Algons Cloots en kind van vier weken, van Wilseele-Putcapelle (Leuven).
38. Vrouw Leopold Triau en dochter van Leuven.
39. M. Karel en vrouw Plateau, van Mechelen.
40. M. Toesyn Emile en Victor Denis van Heverlee (Leuven).
41. M. en Med. Twyteleers Jozef, van Mechelen.
42. Mad. wed. Schlit van Mechelen.
43. Vrouw De Vyver Jozef, en twee kinderen, van Leuven.
44. Vrouw Keusters en zoon, van Leuven
45. Vrouw Van Vaerenberg Jozef, en vijf kinderen, van Leuven.
46. Vrouw De Craen Jan, en twee kinderen van Leuven.
47. M. Nester Durvaux, van Ransart-les Charleroy.
48. Vrouw Jan Stroobants en kind van Leuven.
49. Vrouw Tromont Jéroom, en kind van Leuven.
50. De twee dochters van Emile Stievenart van Leuven.
52. Vrouw Paul Triau en twee kinderen, van Leuven.

Een spioen?

Dinsdag voormiddag stond een verdacht persoon te Gijzenzeele met eenen verrekijker in de lucht te turen.

Twee wielrijders door de zonderlinge manieren van den kerel opmerkzaam gemaakt verwittigden de wacht aan een der viaducten van de nieuwe spoorweglijn Gent-Brussel.

De kerel werd aangehouden, in eenen auto gezet en weggevoerd.

In het Buitenland

In Frankrijk

OFFICIEELE MEDEDEELING

Eene officieele meedeeling van Parijs op 1 September zegt: *De toestand in Lorreinen en in de Vogeezen is onveranderd.*

De gezant der Vereenigde-Staten te Parijs heeft aan het gouvernement een verslag gezonden over het werpen van bommen te Parijs, wat, verklaart hij, niet alleen een daad is tegen de menschelijkheid, maar eene schending van de Conventie van den Haag.

Luchtoorlog

Uit de «Echo de Paris»: Talrijke automobielen, die luchtvaarders vervoerden, zijn door Parijs getrokken, op weg naar het oorlogstooneel.

De vliegeniers zijn besloten de Duitschers de beleediging duur te doen betalen, die hunne vliegers de stad Parijs hebben aangedaan.

Hoe vluchtelingen over den strijd spreken

Vluchtelingen uit de streken van Guise en Lafère zijn talrijk aangekomen in de Noordstatie van Parijs.

Zij doen hartroerende verhalen, maar geven blijken van opwekkend optimisme.

Zij bevestigen dat Zaterdag de Duitschers nog niet in Laon waren, en dat er niet de minste wanorde in de verbondene troepen heerscht.

Dood van eenen gedeputeerde

De dagbladen melden het overlijden van Pierre Goujou, gedeputeerde van de Aisne, luitenant bij het 223e linie, gedood in een gevecht bij Luneville.

De Duitschers in het Noorden

TE RIJSEL

Eergister rond 5 1/2 ure kwam op het stadhuis te Rijssel een duitsch officier vergezeld van een duitsch soldaat.

Hij kwam per auto uit de richting van Lens.

Het voorbijtrekken van den auto in de Militaire Hospitaal- en Paleisstraten trok onmiddellijk de aandacht der personen die in groot getal in het omliggende stonden van het Militair hospitaal.

Op den koer van het stadhuis gekomen stopte de auto; de officier die gewapend was vroeg bij den burgemeester geleid te worden.

Deze had in bijzijn van de leden van den raad een kort onderhoud met den duitschen officier. De duitscher zegde gezonden te zijn door generaal von Emmich die den dinsdag aan het hoofd van drie brigaden zou komen om de kazern van Ryssel en de forten te bezetten.

De burgemeester antwoordde eenvoudig: « Ik verwacht den generaal. »

Hij gaf aan den officier de verzekering dat geen enkele fransche troep te Rijssel was. De officier vertrok daarop naar Lens.

Gansch den dinsdag ging voorbij zonder dat een enkel duitsch soldaat de stadspoorten had overschreden.

Men weet niet hoe het komt dat de twee bezoeken te Douai en te Rijssel tot hiertoe zonder gevolg bleven.

TE ARRAS

Sedert eenige dagen naderden duitsche voorwachten die de duitsche legermachten, gelegerd rond Bapanne voorafgaan, de stad tot op eenige kilometers zonder er binnen te komen.

Maandag naderden deze voorwachten de stad Arras, langs het noorden en namen de richting der mijnen. 's Namiddags, rond 4 ure kwam langs de kleine Plaats een belangrijke groep duitsche wielrijders.

De officier, die het bevel had, ging op het stadhuis en had een onderhoud met den municipalen raad. Na nog eenige inlichtingen te hebben genomen over de duitsche gekwetsten verliet hij de stad.

Den nacht die volgde kwamen duitsche autos te Arras en gaven bevel de duitsche gekwetsten naar het St-Janshospitaal van Rijssel over te brengen.

FRANSCHE ZEGEPRAAL IN LUXEMBURG

Uit Parijs wordt gemeld, dat in de streek van Spincourt-Longuyon, aan de grens van het groot-hertogdom Luxemburg, de Franschen het leger van den duitschen koninklijken prins, na een verwoed gevecht, verslagen hebben.

Voor het vervolg der legerverkingen is dat een zeer gelukkige uitval.

Een Duitsche batterij bemachtigd

De *Echo de Paris* vertelt, dat laatst eene Duitsche batterij gansch werd bemeesterd door Fransche ruiterij, nadat vliegers eerst een regen bommen deden neerkomen op de schutters, die gedood werden.

* * *

In Duitschland

EEN GEVAARVOLLE TOESTAND

In den Parijzer *Matin* wordt gemeld:

Men seint uit Basel (Zwitserland):

De *Vorwärts* verklaart dat de toestand in Duitschland vol gevaar is, aangezien het troepen in groote hoeveelheid terugroept, in de hoop het vooruitrukken der Russen in Oost-Pruisen tegen te houden.

* * *

In Italie

Verontwaardiging over de Duitsche gruwelen in België

De *Morning Post* verneemt uit Rome dat 39 journalisten uit de eeuwige stad eene protestatie tegen de verwoesting van Leuven onderteekend hebben.

Zij legden een bezoek af bij den Belgischen gezant.

* * *

In Rusland

Rusland tegen Oostenrijk

Van *Le Petit Journal:* De St-Petersburger dagbladen zeggen dat de strijd voortduurt aan de Oostenrijksche grens, waar de Russen eene nieuwe overwinning behaalden.

De Oostenrijkers verloren een 1000 tal dooden en krijgsgevangenen.

Zij trekken nu hunne troepen samen in de buurt van Lublin.

In Hongarië is de toestand kritiek.

De Slavonen weigeren tegen Rusland te vechten

Een telegram uit St-Peterburg meldt dat drie regimenten, bestaande uit Slavonen,

---

FEUILLETON VAN 3 SEPTEMBER (266

DE

Verborgenheden van Parijs

van Eugeen SUE

— Laat ons het verledene uit het gehengen wisschen, herhaalde Clemence en verborg eene smartelijke ontroering.

— Wat hoor ik? Dat verleden zoudt gij ook kunnen vergeten!

— Ik hoop, ja.

— Zou het waar wezen, Clemenee! Zoudt gij zoo edelmoedig zijn? Ik had die hoop reeds opgegeven voor altoos.

— Daar deedt gij verkeerd aan, zooals gij ziet.

— Welke verandering! Mijn God, is het geen droom? Ach, zeg mij toch, dat ik mij niet bedrieg.

— Neen, gij bedriegt u niet.

— Inderdaad, uw blik is minder koel, uwe stem schier bewogen. O zeg, is het wel waar? Ben ik niet de speelbal eener begoocheling?

— Neen, want ook ik heb vergiffenis noodig.

— Gij?

— Ben ik niet dikwijls hard en wreed tegen u geweest? Had ik niet moeten bedenken, dat er een zeldzame moed, meer dan menschelijke deugd toe behoord zou hebben, om anders te handelen dan gij gedaan hebt? Ongelukkig en verlaten, hoe dan weerstand geboden aan het verlangen om troost te zoeken in een huwelijk, dat met uwe neigingen strookte? Eilaas, wanneer men lijdt, gelooft men zoo gaarne aan de edelmoedigheid van anderen! Uwe dwaling is geweest, dat gij op de mijne hebt gerekend. Welnu, voortaan zal ik mijn best doen, om u daar grond toe te geven.

— O, ga voort, ga voort! sprak de heer d'Harville met gevouwen handen in een soort van vervoering.

— Uw lot en het mijne zijn voor altoos aan elkander verbonden. Ik zal alles aanwenden, om u het leven minder bitter te maken.

— Uw lot en het mijne zijn voor altoos aan elkander verbonden. Ik zal alles aanwenden, om u het leven minder bitter te maken.

— Mijn God! Clemence, zijt gij het die ik hoor?

— Ik bid u, wees zoo verwonderd niet, dat smart mij; daar ligt een bitter verwijt in over mijn gehouden gedrag. Wie anders zou u beklagen? Wie anders u eene vriendelijke, hulpzame hand aanbieden, buiten mij? Ik heb eene goede, eene heilzame ingeving gehad, ik heb ernstig nagedacht over het verledene, over de toekomst. Ik heb mijn ongelijk erkend, en, geloof ik, het middel gevonden om het te herstellen.

— Uw ongelijk, arme vrouw?

— Ja, ik had den dag na ons huwelijk mij openhartig tot u moeten wenden, om eene scheiding voor te stellen.

— Ach, Clemence, heb mededoogen.

— Zoo niet had ik met moed en volharding mijne taak moeten aanvaarden; ik had uw geluk bevorderlijk moeten zijn, in plaats van u onophoudelijk uw geluk te verwijten door een koel, gelaten gedrag. Ik had u moeten troosten in dat ongeluk; ik had niets dan dat ongeluk voor oogen moeten hebben. Allengs zou ik mij gehecht hebben aan dat werk van Christelijke liefdadigheid, naar mate van de zorgen, wellicht van de offers, die het mij zou gekost hebben; uwe dankbaarheid zou mijn loon geweest zijn en dan... Maar goede Hemel, wat deert u, gij schreit!

— Ja, ik schrei van blijdschap. Gij weet niet wat al sluimerende aandoeningen uwe woorden in mij doen ontwaken! Ach, Clemence, laat mij schreien! Nooit heb ik levendiger gevoeld dan thans hoe snood ik handelde, door uw lot aan mijn treurig leven te verbinden.

— En nooit heb ik mij meer tot vergiffenis geneigd gevoeld. De tranen, die gij stort, leeren mij een geluk kennen waar ik geen begrip van had. Moed gehouden, mijn vriend! Laat ons, in plaats van een leven te droomen van enkele gelukzaligheid, onze vreugde zoeken in de vervulling der ernstige plichten, die het lot ons oplegt. Laat ons toegevend zijn jegens elkander. En ontzinkt ons de moed, vestigen wij dan het oog op de wieg van ons kind; laat al onze genegenheid zich op haar vereenigen, en wij zullen nog weemoedig genot smaken.

— Een engel, ja, een engel! riep de heer d'Harville met gevouwen handen uit en zijne vrouw met hartstochtelijke bewondering aanstarende. Ach, gij weet niet, Clemence, hoeveel goed en hoeveel kwaad gij veroorzaakt; gij weet niet, dat uwe harde woorden van weleer, dat uwe bitterste, uwe meest verdiende verwijten mij nooit zoo beschaamd hebben als uwe aanbiddelijke goedheid, als die edelmoedige onderwerping. En evenwel, in weerwil van mij zelven, herleeft de hoop in mijn binnenste. Gij weet niet op welke toekomst ik durf hopen.

— Gij kunt volkomen staat maken op mijne belofte, Albert. Mijn besluit staat vast. Ik zal er nooit aan te kort komen, dat zweer ik u. Later zal ik u nieuwe waarborgen kunnen geven voor de vervulling mijner belofte.

— Waarborgen! vroeg de markgraaf meer en meer vervoerd door zijn onverwacht geluk, waarborgen, heb ik die nog noodig? Uw blik, uw toon, die goddelijke uitdrukking van goedheid, die uwe schoonheid nog veredelt, het kloppen, de verrukking van mijn hart, zegt mij dat alles niet, dat gij waarheid spreekt? Maar gij weet, Clemence, de mensch is onverzadelijk in zijne wenschen, voegde de markgraaf er bij en trok zijn stoel nader bij dien zijner gemalin. Uwe edele, aandoenlijke taal geeft mij moed om te hopen... den hemel te hopen, ja. te hopen wat ik gisteren nog als een ijdelen droom beschouwde.

(Wordt vervolgd.)

geweigerd hebben op te rukken tegen de Russen.

Twee kolonels en talrijke officieren zijn door den kop geschoten geworden.

Nieuwe naam voor St-Petersburg

Op keizerlijk bevel zal St-Petersburg voortaan Petrograde worden geheeten.

(St-PetersBURG is natuurlijk de Duitsche benaming voor eene Russische stad; PetroGRADE is zuiver Russisch, daar GRAD of GRADE «stad» beteekent. — Red.)

In Albanie

Prins von Wied op de vlucht

Uit Rome wordt gemeld dat de opstandelingen heden Wallona zullen binnenrukken.

Prins von Wied zou naar Italie inscheepen.

In Japan

Zouden er Japansche troepen ontschepen te Kiao-Tcheou?

Volgens een bericht uit Peking zouden twee Japansche kruisers dichtbij Lai-Theon-Fou aangekomen zijn, gelegen ten Noorden van het schiereiland Kiao-Tcheou, om er troepen te ontschepen.

De Japanners zouden niet minder dan 500.000 manschappen mobiliseeren.

Op den Balkan

Rumenie en de Balkanstaten

De Servische regeering heeft van Bulgarie bericht ontvangen, dat het inzicht van het gouvernement was, niet onzijdig te blijven, als Rumenie aan den huidigen oorlog zou deelnemen.

Indien Rumenie zich bij Rusland aansloot, zou Bulgarie volgen en al de andere Balkanstaten tegen Duitschland doen oprukken.

In de Vereenigde-Staten

President Wilson en de afschuwelijkheden van den oorlog

De *Times* ontvangt een telegram uit Washington, volgens welk ingevolge de protestaties van België, de president een oproep zal sturen tot de oorlogvoerenden, om ze aan te zetten de plichten der menschelijkheid te eerbiedigen.

OP ZEE

De scheepvaart en de oorlog

Het schip «Excelsior», geladen met tabak en stukgoederen, is ter hoogte van Castletown (Berehaven) aangehouden en in de haven gebracht.

De Oostenrijksche st. «Mediterraneo» heeft te Plymouth hare lading gerst en rogge gelost en is daarna vrijgelaten. De stoomer vertrok den 29 Augustus naar Vigo.

Door een van Honnigsvaag te Ymuiden aangekomen stoomer werd bericht dat er te Honnigsvaag ongeveer 29 Duitsche koopvaardijschepen geankerd liggen.

Men bericht uit Melbourne op 28 Aug., dat de Duitsche stoomer «Thuringen» aldaar aangehouden werd.

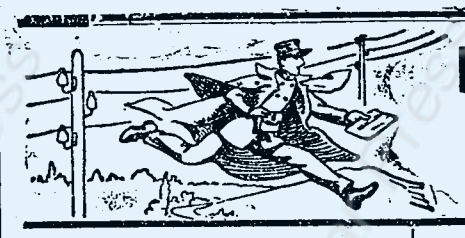
* * *

GEVECHT

Oostenrijksche destroyer in den grond geboord

Uit Bosnië wordt gemeld dat een steamer te Brindisi aangekomen uit Corfoe, ie vervolging heeft bijgewoond van een Oostenrijkschen destroyer door een Engelschen.

Het gevecht duurde tien minuten en het ostenrijksche schip werd in den grond geboord, terwijl het Engelsche geen schade leed.

Laatste tijdingen

Officieele mededeeling van het Fransch ministerie van oorlog

Aan het Westelijk front

De officieele mededeeling luidt:

Parijs, 1 September ((Reuter): De Franschen hervatten twee dagen geleden 't offensief aan de Vogeezen, in Lotharingen. Dit offensief wordt langzaam voortgezet, ten einde iedere bezette stelling onmiddellijk te kunnen versterken, maar wordt dagelijks door nieuwe plaatselijke overwinningen gekenmerkt.

In de streek van Spincourt en Longuyon hielden onze troepen het leger van den kroonprins in de buurt van Neufchateau tegen.

Dezer dagen trachtten de Duitschers in grooten getalle de Maas over te trekken, maar door onze krachtige tegenaanvallen werden zij met hevige verliezen teruggeslagen. In deze streek heeft een algemeen treffen plaats, zonder dat de uitslag nog te voorzien is.

De mededeeling erkent, dat de verbondenen terugtrokken van de linie Dinant-Charleroi-Bergen, wijl de Duitschers den overtocht over de Maas bij Givet doorbraken.

Op den rechtervleugel namen wij na gedeeltelijke nederlagen (échecs) 't offensief op, en week de vijand voor ons terug. In het centrum wisselen overwinningen met nederlagen af, maar de algemeene slag duurt voort. Het moreel der verbondenen blijft uitstekend, ondanks de geleden verliezen.

* * *

DE DUITSCHE VLIEGENIERS WERPEN NOG BOMMEN OVER PARIJS

Een duitsch vliegenier is om 6 ure des avonds over Parijs gevlogen.

Hij heeft twee bommen laten vallen, een is in de rue de Hanovre, dicht bij het Opera ontploft; de schade is onbeduidend. De tweede is gevallen op eene woning der rue du Mail, maar is niet ontploft en werd in de kamer van het bovenste verdiep teruggevonden.

Over nog vier andere punten van Parijs werden bommen geworpen.

* * *

Aansporing tot de kalmte

Parijs, 2 September: Ondanks de aanvallen der Duitsche vliegeniers, blijft de stad kalm.

* * *

De keizer verkoopt zijne Engelsche eereteekens

De keizer en zijne eerestaf verkoopen hunne engelsche eereteekens ten voordeele van het Roode Kruis.

Als zij daarmede nog meer hunne wraak moeten koelen, is het in alle gevallen beter dan moorden en andere gruwelen plegen.

* * *

Nieuwe neerlaag der Oostenrijkers

Londen, 2 September: Een telegram uit Nisch deelt mede dat de Oostenrijkers in het Noord-Oosten van Pisigrath verslagen werden. De Serviërs hebben deze plaats bezet alsook de baan van Serajewo.

De aanval der Japanners op Kiao-Tsjou

New-York, 1 September. — Een telegram uit Peking bevat het bericht, dat de Japanners Taehien, een klein eiland voor de baai van Kiao-Tsjou, bezet hebben.

* * *

Bemiddelingspoging der Vereenigde-Staten

Te Weenen liepen dezer dagen weer geruchten over een bemiddelingspoging der regeering van de Vereenigde Staten. De Duitsche bladen noemen ze onjuist, althans voorbarig.

Een dergelijke poging zou thans nog weinig kans op slagen hebben. Wel moet president Wilson de hoop hebben geuit, dat binnenkort een grondslag voor den vrede zal worden gevonden.

* * *

In Tripolitanië

De Duitsche konsul aangehouden

De Duitsche konsul, in Tripoli verblijvend, is aangehouden en naar Italië overgebracht.

Hij wordt beschuldigd in Tripoli eene redevoering tegen Italië uitgesproken te hebben.

* * *

Turkije mobiliseert

Waarschuwing van Engeland

De correspondent van het «Berliner Tageblatt» te Konstantinopel, meldt vandaar aan zijn blad:

De Turksche mobilisatie is in vollen gang en het schijn tdat zij ditmaal goed in elkaar zit.

De Porte zal slechts 200.000 man in het veld brengen, maar op dezen kan zij, naar het heet, dan ook rekenen. Na de ervaringen in den laatsten oorlog met de niet-mohammedanen opgedaan, hecht men aan hun diensten niet veel waarde. Men heeft derhalve voor hen de som, waarmede zij den dienst kunnen afkoopen verlaagd tot 30 T. pond.

Ook mohammedanen, die geen lust in den dienst hebben, staat men tegen betaling gaarne toe om thuis te blijven.

Men wil ditmaal een leger hebben zonder deserteurs en overloopers.

Dit bericht schijnt waarheid te bevatten, daar een diplomatiek medewerker van de «Daily Telegraph» mededeelt dat de Engelsche regeering een waarschuwing heeft gericht tot Turkije, inhoudende dat een inmenging van Turkije het teekenen van zijn eigen doodvonnis zou zijn.

In Engelsche regeeringskringen moet men de mobilisatie van Turkije ernstig inzien, vooral met 't oog op eventueele pogingen van Turkije om onlusten te verwekken in Egypte en Indië.

EEN BRIEF uit Duitschland

Een scheepskapitein, gehecht aan de haven van Gent, schrijft uit eene duitsche zeehaven aan zijn kantoor een brief, waaruit wij het volgende overnemen:

De dagbladen beschrijven hier met groote letters den toestand in België en roepen zeer over de mishandelingen welke de duitschers onderstaan in België en bijzonder te Antwerpen en te Gent.

Men schrijft zelfs dat het volk bij ons met kokend water de Duitschers begiet, en dat men de Duitsche gekwetsten de oogen uitsteekt, handen en voeten afsnijdt en op barbaarsche wijze mishandelt. Gij kunt begrijpen dat wij niet met genoegen dit treurig nieuws vernemen, welke onzen toestand niet verbetert.

Tot nu toe kunnen wij niet klagen over de manier waarop wij behandeld worden. Ieder is zeer vriendelijk en niets wordt ons gedaan, maar wij worden goed bewaakt.

Men heeft ons gezegd dat, zoolang wij zelf aan boord ons stil houden en geene klachten gehoord worden tegen ons, wij gerust kunnen zijn en niets zal gedaan worden, noch aan 't schip noch aan de bemanning en wij vrij aan boord zullen kunnen blijven tot beter nieuws komt.

Woensdag laatst begaf ik mij tot mijnen agent, ten einde nieuws te vernemen en hem een paar honderd mark te vragen, te einde wat proviand te koopen; ik heb tot nu toe vijf honderd mark gehad (ik heb ook geld noodig gehad om de afgemonsterde bemanning te betalen). De heer K... heeft mij gezegd dat dit het laatste geld was dat ik kon krijgen.

Alles kost hier dubbel duur, vleesch betaalt men tot 1.90 mark het pond en alles in evenredigheid. (Een mark is 1.25 fr.)

Onnoodig te zeggen dat onze toestand slechter om slechter wordt, daar mijne provisie alle dagen goed vermindert. Ook ben ik verplicht geweest de manschappen sinds gister op half ratioen te zetten. Wij zullen trachten het zoolang mogelijk uit te houden, wat er dan van ons zal geworden weet ik niet. Laat ons hopen dat het niet lang meer zal duren.

Het zou mij van alle nut zijn, indien u door een of ander middel kont telegrafeeren of laten weten mij 't noodige geld tot mijn verbruik te willen voorschieten.

Niettegenstaande onzen toestand, kan ik u verzekeren dat wij den moed niet laten vallen en er alle dagen goed aan boord gewerkt wordt. Wij zijn op het oogenblik bezig het dek voor en achter te kloppen en schoon te maken. Als zulks gedaan is, zal men buitenboords beginnen.

Ziedaar alles was ik u voor het oogenblik schrijven kan, en ik durf hopen dat u dezen brief zult ontvangen.

Eerbiedige groeten.

Het kristendom geknakt

Eenige leidende persoonlijkheden uit de wereld van zending, kerk, wetenschap en handel, namelijk prof. Richter te Berlijn, de zendingsdirecteuren Hennig van Hernhut en Axenfeld van Berlijn, de opperhofpredikant Dryander van Berlijn, de oppervoorzitter van het consistorie von Bessel van München, de generaal-superintendent Kaftan van Kiel, von Harnack van Berlijn, Euchen van Jena, Wundt van Leipzig, Spiecker van Berlijn, Schinckel van Hamburg, baron von Peechmann van München, hebben een belangrijken brief gericht aan de evangelische Christenen in het buitenland over den wereldoorlog en zijn gevolgen voor de wereldzending en de beschavingstaak der menschheid.

Met nadruk wordt in dezen brief gewezen op de vredelievendheid van het Duitsche volk, dat slechts noodgedwongen het zwaard heeft getrokken.

De schrijvers betreuren ten zeerste, dat in den tegenwoordigen tijd, nu er een brug tusschen de christelijke en niet-christelijke wereld is geslagen als nooit tevoren, het de zijde heeft gekozen van Rusland, hetwelk den oorlog heeft uitgeroepen tot den beslissenden strijd tegen het Germanendom en het Protestantisme, doch ook in Afrika het gevaar van inboorlingenopstanden te voorschijn riep en het heidensche Japan te hulp riep.

Wanneer daardoor de volkeren, bij welke door de zending de naastenliefde tot een macht begon te worden, in een moorddadigen oorlog door haat en erbittering verwilderen, wanneer in het Germaansche protestantisme een schier onheilbare scheur wordt gebracht; wanneer het christelijke Europa zijn plaats in de wereldbeschaving inboet —, dan valt de schuld daarvan niet op het Duitsche volk.

Dit moet zijn verantwoordelijkheid voor de vreeselijke misdaad van dezen oorlog en al zijnge volgen voor de ontwikkeling van het Rijk Gods op aarde van zichzelf en van de Duitsche regeering afwijzen en laden op hen, die het net van den oorlog hebben geweven en het thans over Duitschland hebben geworpen om het te verstikken.

De verklaring eindigt met een beroep op het geweten der Christenen in het buitenland en de drie eerste beden van het Onze Vader !! ...

Waarschuwing

Vele menschen zijn al te nieuwsgierig: ze zouden eens de uhlanen willen zien van nabij, en ze gaan kijken waar zij voorbijtrekken.

Daar komt volk te zamen; de een maakt al de eene of andere opmerking; men lacht, enz.

Die vreemde soldaten weten niet wat dat beteekent, ze zijn ongerust, het verveelt hun, ze stappen af en gaan er ruw door.

Dan is het eene algemeene vlucht, die den schrik verspreidt over eene heele provincie.

Het is gebeurd dat andere nieuwsgierigen de uhlanen achterna zetten per velo; ze willen zien waar ze naartoe gaan.

Dat kunnen de vijandelijke soldaten niet dulden; zij meenen dat men hen bespiedt, en dat die wielrijders hier of daar berichten zullen geven aan troepen die ergens verborgen zitten om hen achterna te rijden.

Indien men bij toeval uhlanen ontmoet, voortgaan is de boodschap; keert ze weer, begint ge te loopen, dan meenen ze dat ge iemand van hunne komst gaat verwittigen en ze schieten.

Trekken de vijandelijke legers ergens voorbij, blijf in uw huis; zijn er groepjes vreemde soldaten in de streek, blijf ervan verwijderd en vooral volg ze niet.

Dat is een raad die elkeen best zal doen te volgen.

GENT

Stadsnieuws

BROEDERLIJKE WEVERS: Regeling van betaling: Vrijdag van 5 tot 6 uren De Porre, van 6 tot 6 1/2 Motte; van 6 1/2 tot 7 Veesaert; van 7 tot 7 1/2 De Rudder-Minne en Suppens.

Zaterdag van 9 tot 10 Wild, Sinon, Reno en Uyttendaele. De overige fabrieken komen van 10 tot 11 of 's namiddags van 3 tot 6 uren.

Wij dringen nogmaals aan, om de overrompeling te vermijden, en voor den goeden gang der administratie, dat elkeen op zijn gestelde uur en dag zou komen.

De leden die om inlichtingen komen of klachten te doen hebben worden verzocht niet langer in het Bureel te vertoeven, dan het noodig is.

— **DOODELIJKE VAL.** — Zekere Marie Dobbelaere, 75 jaar, wonende Plottersgracht, is in hare woning van de trappen gevallen. Zij liep eene schedelbreuk op, waaraan zij een uur later overleed.

WERKBEURS. — MANNEN: Paswerker; katoenkaardeerder; plaatbewerker.

—Halve gasten: Meubelmaker; meubelstoelmaker; haarkapper; schrijnwerker voor Zwijnaarde.

Leerjongens: Meubelmaker; schrijnwerker; haarkapper.

VROUWEN: Inwonende dienstmeid; ernstige en bekwame bovenmeid; gouvernante-onderwijzeres; goede keukenmeid.

Halve werksters: Dienstmeisje.

Leermeisjes: Naaisters voor manshemdens met eigen machien.

Burgerlijke stand van Gent

OVERLIJDENS van 31 Cogst 1914. — Jozef Herremans, 51 j., woon. Denderwindeke. — Georges Passin, 23 j., dagloonor, Apostelstr., 23. — Maria Delloy, 37 j., z. b., echtg. Emiel Van de Casteele, Dendermondestw., 111.

OVERLIJDENS van 1 September. — Jeanne Berlot, 1 m., St-Amandstr., 35. — Irma Poelman, 33 j., z. b., Tarbotstr., 35. echtg. Fr. Vn der haeghen. — Jules De puydt, 23 j., pasw., Geuzenberg, 19. — Alois Grusenmeyer, 71 j., z. b., Lousbergslaan, 85.

OVERLIJDENS van 2 September. — Rodolphe Coors, 3 m., Muinkkaai, 16. — Maria Godu, 6 m., Meulestedestw, 67. — Louis Rubbrecht, 77 j., z. b., Coupure,

GEBOORTEN van 1 September. — Maurice Vande Vyver, Wilgstr., 44. — Germaine Blanckaert, Kalingshuizen, 32. — Leon De Bouck, Werkhuisstr., 7. — Raym. Staes, Saspoortstr., 28. — Hortense De Wispelaere, Verspeyenstr., 16. — Maurice Crommelinck, Abrikostr., 123.

Huwelijken van 2 September

Depue Charles, haarkapper, Visscherstr., 86, met Dierickx Eugenie, dienstmeid, St-Pietersnieuwstr., 73.

Nicolaas Lodrigo, straatwerker, met Balthazar Françoise, fab., Metsersstr., 61.

Marcels Petrus, vlasbew., Hoveniersberg, 71, met Baetens Seraphine, z. b., id. 69.

Naessens Oscar, schilder, Ledeberg, met Van de Steene Marie, dienstm., Pollepelstr., 27.

Stevens Maurice, diamantbew., Maltebrugstr., 143, met Van de Vyvere Louise, fab., Meerschstr., 124.

Van Klaveren David, schippersgst, met Koopmans Anaïs, naaister, Maststr.

Vercoullie Joseph, geneesheer, Drapstr., 21, met De Vreese Bertha, doktoor in geneeskunde, Albertlaan, 7.

Vierstraete Joseph, koetsier, Oude Treurweg, 7, met De Lembre Rachel, bougie bew., Bijlokevest, 171.

Uit "De Wapens Neer!„

van Bertha von Suttner

13

HET VERTREK NAAR HET SLAGVELD

(Bertha von Suttner vertelt het vertrek van haren tweeden man: majoor Tilling, naar den oorlog, juist op het oogenblik dat zij bevallen moet.)

En twee dagen later kwam voor Friedrich — het bevel om uit te trekken!

Om zich gereed te maken en afscheid te nemen had hij vier en twintig uren tijd. En de tijd mijner bevalling was nabij. In de hoogst gevaarlijke, benauwde ure, waarin de eenige troost eener vrouw in de nabijheid van den beminden man bestaat, zou ik alleen moeten blijven — alleen met het ontuitsprekelijke bange bewustzijn, dat die beminde man ten strijde is getrokken — wetende, dat het voor hem even smartelijk moest zijn in zulk een ure zijne arme vrouw te verlaten, als het voor mij smartelijk zou zijn hem te missen...

Het was in den ochtend van den 20sten Juni. Alle bijzonderheden van dien gedenkwaardigen dag zijn onuitwischbaar in mijn geheugen gegrift.

Buiten heerschte eene drukkende hitte en om deze buiten te sluiten waren de roljaloezieën in mijn kamer neergelaten. In een luchtig en los gewaad gehuld, lag ik afgemat op de chaise-longue. Ik had den nacht bijna slapeloos doorgebracht en nu had een droomerige lichte sluimering mijne oogen gesloten. Naast mij op een tafeltje stond eene vaas met sterk riekende rozen. Door het opene venster drongen uit de verte de tonen eener trompet. Dat alles werkte slaapwekkend, ofschoon het bewustzijn mij niet geheel verlaten had. Alleen de eene helft — de helft der zorgen — was voor mij verloren gegaan. Het oorlogsgevaar en het mij dreigende gevaar had ik vergeten; ik wist slechts, dat ik leefde, dat de rozen — op de maat van het reveille-signaal — bedwelmende zoete geuren uitwasemden; dat mijn geliefde echtgenoot ieder oogenblik kon binnenkomen en, als hij zag dat ik sliep, heel zachtjes loopen zou om mij niet wakker te maken. En zoo geschiedde het ook: in het volgende oogenblik ging de deur tegenover mij open. Zonder de oogleden op te slaan, slechts door een spleet van een streep breed onder de wimpers — kon ik zien, dat het degene was dien ik wachtte. Ik deed geen enkele poging om mij uit mijn halve sluimering los te scheuren — het had immers kunnen zijn, dat ik daardoor het geheele beeld verdreef, want misschien was de verschijning aan de deur slechts een voortgezette droom, en misschien droomde ik maar, dat ik de oogleden een streep breed geopend had... Nu sloot ik ze geheel en deed moeite om verder te droomen, dat de dierbare naderkomt — zich bukt en mij op het voorhoofd kust...

Zoo gebeurde het ook. Daarop knielde hij naast mijne rustplaats neder en bleef een poos onbeweeglijk. Nog altijd geurden de rozen en klonken uit de verte het trara van het hoornsignaal...

— Martha, slaapt ge? hoorde ik hem zachtjes vragen. Toen sloeg ik de oogen op.

— Om Godswil, wat is er gaande? riep ik doodelijk verschrikt — want op het gelaat van den naast mij knielenden echtgenoot lag zulk eene uitdrukking van diepe treurigheid, dat ik terstond begreep dat er een ongeluk gebeurd was. In plaats van te antwoorden, legde hij zijn hoofd aan mijne borst.

Ik wist alles: hij moest weg... Ik had den arm om zijn hals geslagen en zoo bleven wij beiden een tijdlang sprakeloos.

— Wanneer? vroeg ik eindelijk.

— Morgen vroeg.

— O, mijn god! mijn god!

— Bedaar, mijn arme Martha.

— Neen, neen, laat mij jammeren... Mijn ongeluk is te groot — en ik weet — ik zie het aan u: ge zijt ook diep ongelukkig. Zooveel smart als ik daar in uw trekken las, heb ik nog nooit op iemands gezicht gezien.

— Ja, dierbare vrouw — ik ben ongelukkig, u thans te moeten verlaten, op zulk een tijd.

— Friedrich, Friedrich, wij zien elkander nimmer terug — ik zal sterven...

— Of ik zal vallen. Ik geloof het ook: wij zien elkander nimmer terug.

(Wordt vervolgd.)